

YÖNETMELİK

Tarım ve Köyişleri Bakanlığından:

ÇİFTLİK MUHASEBE VERİ AĞI SİSTEMİNİN KURULUŞ VE

ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; tarımsal işletmelerin yıllık gelirlerinin tespit edilmesi, ekonomik analizlerinin yapılması, tarım sektörü ve tarımsal ürün pazarlarındaki durumun değerlendirilmesi amacıyla; işletmelerden yapısal, fizikî ve malî nitelikte veri ve bilgilerin toplanmasına imkân sağlayan, Avrupa Birliği uygulamaları ile uyumlu bir veri ağı sisteminin, ulusal ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak kurulmasını sağlamaktır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (ÇMVA) sisteminin kurulması, sisteme dâhil olacak tarımsal işletmelerin seçilmesi, verilerin toplanması, derlenmesi, değerlendirilmesi, raporlanması, kullanılması, veri gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 19, 20 ve 24 üncü maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Anket formu: Tarımsal işletmelerin yıllık teknik, malî veya ekonomik bilgilerinin toplanması için hazırlanan, Avrupa Birliği uygulamaları ile uyumlu soru formunu,
- b) Bakan: Tarım ve Köyişleri Bakanını,
- c) Bakanlık: Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,
- ç) ÇMVA: Çiftlik Muhasebe Veri Ağını,
- d) ÇMVA bölgesi: 28/8/2002 tarihli ve 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırmasına ilişkin Kararın eki cetvelin “Düzey 1” istatistikî bölge birimlerini,
- e) ÇMVA kayıt defteri: ÇMVA sistemine gönüllü olarak katılan çiftçiler tarafından işletmenin yıllık ekonomik faaliyetlerine ilişkin bilgilerin işlendiği defteri,
- f) Ekonomik büyüklük: İşletmelerin standart brüt kâr üzerinden hesaplanan ekonomik büyüklüğünü,

g) Eşik değeri: İşletmelerin sistem gözlem alanına dâhil edilmeleri için sahip olmaları gereken asgari ekonomik büyüklüğü,

ğ) İl ve ilçe müdürlükleri: Bakanlık il ve ilçe müdürlüklerini,

h) İşletme: Yasal durumu ne olursa olsun, sahip olduğu, ortakçılık, yarıcılık ya da kiralama şeklinde tuttuğu arazide kendi adına bitkisel üretim, küçükbaş hayvan yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, kümes hayvancılığı, ipek böcekçiliği, arıcılık yapan veya karma üretim yapan eşik değeri veya üzeri ekonomik büyüklükteki, tek yönetim altında bulunan ekonomik birimi,

ı) Katılım Anlaşması: Verilerin, ÇMVA veri toplama usullerinin uygulanarak toplanacağına ilişkin il veya ilçe müdürlüğü ve çiftçi arasında bir yıllık süreyle imzalanan, her iki tarafın görev ve sorumluluklarını düzenleyen belgeyi,

i) Katılım desteği: Katılım Anlaşması imzalayarak ÇMVA sistemine katılan ve düzenli olarak ÇMVA kayıt defteri tutan işletmelere her yıl belirlenen miktarda yapılan ödemeyi,

j) Muhasebe yılı: Takvim yılını,

k) Örneklem tasarımı: Örnek işletmelerin seçilmesi amacıyla mevcut ve kullanılabilir bir çerçeveye dayalı bir şekilde, ÇMVA bölgeleri seviyesinde oluşturulan tasarımı,

l) Sorumlu birim: Bakanlık Strateji Geliştirme Başkanlığı veya Bakan tarafından belirlenen diğer bir birimi,

m) Standart brüt kâr: Bitkisel ürün ya da canlı hayvan yetiştiriciliğinde, 1 dekar ya da 1 baş hayvandan bir yılda elde edilen üretim değerinden, bu değeri üretmek için kullanılan bazı değişken girdi masraflarının çıkartılması ile hesaplanan değer, birbirini takip eden üç yıllık ortalamasını,

n) Tek yönetim: Bir bireyi ya da hane halkını; ortaklaşa olarak en az iki bireyi ya da hane halkını; bir kooperatif, şirket ya da devlet kurumu gibi tüzel kişiyi,

o) Ulusal Komite: 5 inci maddede belirtilen temsilcilerden oluşan Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Ulusal Danışma Komitesini,

ö) Veri toplayıcı (anketör): ÇMVA verilerinin çiftçiden anket formu yoluyla toplanmasından ve kontrolünden sorumlu, bu konuda sorumlu birimden eğitim almış olan Bakanlık teknik personelini,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Ulusal Komite ve Uygulama Birimleri

Ulusal Komite

MADDE 5 – (1) Ulusal Komite, Bakana bağlı bir değerlendirme ve danışma organı olup başlıca görevleri şunlardır:

a) Örneklem tasarımını onaylamak.

b) Örneklem tasarımının uygulanmasına ilişkin raporu onaylamak ve yıllık uygulama hakkında görüş bildirmek.

c) Yeni terimlerin uygulamaya konulması, toplanan verilerin ulusal amaçlarla kullanılması, anket formuna veri ilave edilmesi, çiftçilerin sisteme katılmaya teşvik edilmeleri, sistemin kapsam ve kullanım alanlarının genişletilmesi

ve sürdürülebilirliğinin sağlanması konularında tavsiyelerde bulunmak ve bu amaçla, ilgili idarelerin ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan teknik alt komiteler kurmak.

(2) Ulusal Komite; sorumlu birim başkanlığında, Strateji Geliştirme Başkanlığından ilgili daire başkanı, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğünden ilgili daire başkanı, Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü Müdürü, Türkiye İstatistik Kurumundan ilgili daire başkanı, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinden ve Bakanlıkça belirlenen üniversiteden birer temsilci olmak üzere toplam yedi üyeden oluşur. Ulusal Komite üyelerinin toplantılara katılmamaları hâlinde, yerlerine yetkilendirilmiş birer temsilci katılır.

(3) Ulusal Komite üyeleri Bakanlığın isteği üzerine üç yıl için ilgili idareler ve kuruluşlar tarafından belirlenir.

(4) Üyeler görev süreleri sonunda yeniden görevlendirilebilir ya da görev süresi dolmadan Bakanlığa bilgi verilmesi suretiyle değiştirilebilir.

(5) Ulusal Komite yılda en az bir kez toplanır. Toplantılarda üye tam sayısının salt çoğunluğu aranır ve kararlar katılanların oy birliğiyle alınır, oy birliğinin sağlanamadığı durumlarda söz konusu karar en geç iki ay içinde Bakanlıkça alınır.

(6) Gerekli görülmesi hâlinde Ulusal Komite Başkanınca Komite toplantıya çağrılır.

(7) Ulusal Komite toplantılarına sorumlu birim başkanı başkanlık eder. Sorumlu birim başkanının katılmadığı toplantılara sorumlu birim başkanvekili başkanlık eder.

(8) Ulusal Komitenin sekreteryaya hizmetleri sorumlu birim tarafından yerine getirilir.

(9) Ulusal Komitenin çalışmalarıyla ilgili her türlü gider Bakanlık bütçesinden karşılanır.

Sorumlu birim

MADDE 6 – (1) Ulusal düzeyde uygulama birimidir. Gerektiğinde Bakan, Strateji Geliştirme Başkanlığı dışında diğer bir birimi sorumlu birim olarak belirleyebilir.

(2) Sorumlu birimin başlıca görevleri şunlardır:

a) ÇMVA konusunda Bakanlık merkez ve taşra birimleri ile Bakanlık dışı ilgili idareler ile kuruluşlar arasında iletişim ve koordinasyonu sağlayarak ilgili idarelerin ve kuruluşların sorumluluk ve görevlerini yerine getirmelerini sağlamak.

b) Avrupa Komisyonu ve Avrupa Birliği ÇMVA Komitesi ile iletişim kurmak, ÇMVA ile ilgili gelişmeleri takip etmek ve uygulamaya geçirilmesini sağlamak.

c) Çalışma için referans dönemini en iyi şekilde yansıtacak mevcut ve kullanılabilir bir çerçeveye dayalı olarak uygun örnekleme tasarımının hazırlanması için gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, tasarımı onay için Ulusal Komiteye sunmak, ÇMVA sisteminde kullanılacak uygun yöntemi belirlemek, uygulanmasını takip etmek, geliştirmek, örnekleme tasarımının uygulanmasına ilişkin raporu hazırlamak ve Ulusal Komitenin onayına sunmak.

ç) Test kriter ve limitlerini belirlemek, verilerin doğrulanmasını ve düzeltilmesini sağlamak.

d) Sisteme ilişkin malî ve idarî yönetimi sağlamak.

e) Sistemin tanıtılmasına yönelik ulusal düzeyde faaliyetlerde bulunmak.

f) Veri toplayıcıları eğitmek.

g) Veri toplayıcılar için bilgisayar programları, anket soru formu ve el kitapları ve diğer ilgili dokümanları hazırlamak.

ğ) Veri tabanını yönetmek ve geliştirmek.

h) ÇMVA anketi çerçevesinde elde edilen standart sonuçların genel değerlendirmesini yapmak ve yayımlamak.

ı) Veri kalitesini sağlamak ve sürdürmek.

i) Veri gizliliği ve güvenliğiyle ilgili önlemleri almak.

j) 5488 sayılı Tarım Kanununun 19 uncu maddesi çerçevesinde, sisteme kayıtlı işletmelere yapılacak katılım desteği ödeme miktarının belirlenmesine ilişkin çalışmalar yapmak ve bu çalışmaları Tarımsal Yönlendirme ve Destekleme Kuruluna sunmak.

k) Ülkemizi bu konuda oluşturulmuş uluslararası örgütlerin komitelerinde temsil etmek.

Yerel uygulama birimleri

MADDE 7 – (1) Yerel uygulama birimleri, il ve ilçe müdürlükleridir.

(2) İl müdürlüğü, il seviyesinde uygulama birimidir. Başlıca görevleri şunlardır:

a) Kendisine bağlı ilçe müdürlükleriyle sorumlu birim arasındaki iletişim ve koordinasyonu sağlamak.

b) İşletme listesini ilgili ilçe müdürlüklerine göndermek.

c) İşletmelerden veri toplamak.

ç) ÇMVA kayıt defterlerinin düzenli olarak doldurulduğunu kontrol etmek.

d) İlçelerin gönderdiği formları tek merkezde toplamak, kontrol etmek ve sorumlu birime iletmek.

(3) İlçe müdürlükleri, ilçe seviyesinde uygulama birimidir. Başlıca görevleri şunlardır:

a) İlçe sınırları dâhilinde çiftçilerle Katılım Anlaşması imzalanmasını sağlamak.

b) Sistemin tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirmek.

c) Seçilen işletmelerden veri toplamak.

ç) ÇMVA kayıt defterlerinin düzenli olarak doldurulduğunu kontrol etmek.

d) Toplanan verileri kontrol etmek.

e) Kontrol edilen formları bağlı olduğu il müdürlüğüne göndermek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşletmelerin Seçimi, Veri Toplama ve Değerlendirme Esasları

İşletmelerin sorumlulukları

MADDE 8 – (1) İşletmelerin sorumlulukları şunlardır:

- a) Kendilerine verilen ÇMVA kayıt defterini düzenli ve sistematik bir şekilde tutmak.
- b) Görüşme için belirlenen gün ve saatte, işletmede hazır bulunmak.
- c) Tarımsal faaliyetlerine ilişkin doğru bilgi vermek.

ÇMVA sisteminde yer alacak tarımsal işletmelerinin seçimi

MADDE 9 – (1) Sisteme dâhil olacak işletmeler, Türkiye İstatistik Kurumu ile işbirliği yapılarak, araştırma tasarımı için gerekli değişkenlerin elde edilmesine imkân sağlayan mevcut ve kullanılabilir bir çerçeveye dayalı olarak hazırlanan örnekleme tasarımı dâhilinde seçilir.

(2) Türkiye İstatistik Kurumundan alınan örnek işletme listeleri il müdürlüklerine gönderilir.

(3) İşletmelerin sistemden çıkmaları hâlinde yeni işletmeler sisteme dâhil edilir.

Veri toplama ve derleme

MADDE 10 – (1) Muhasebe yılı başında il ve ilçe müdürlükleri tarafından ziyaret edilen örnek işletmelere ÇMVA kayıt defteri ilgili bölümleri doldurulduktan sonra bırakılır. Belirli aralıklarla işletme ziyaret edilerek kayıt defterlerinin kontrolü yapılır. Takip eden yılın ilk yarısında kayıt defteri bilgilerinden yararlanılarak ÇMVA verileri il veya ilçe müdürlükleri tarafından toplanır. Yürürlükteki mevzuat hükümleri gereği muhasebe kaydı tutan işletmelerin kayıtlarından da anket esnasında yararlanılır.

(2) Toplanan veriler, il müdürlükleri tarafından kontrol edildikten sonra onaylanır.

(3) Onaylanan veriler il müdürlüğü tarafından sorumlu birime iletilir.

Değerlendirme, raporlama, analiz ve veri kullanımı

MADDE 11 – (1) Sorumlu birimde derlenen veriler doğrulama testlerine tabi tutularak değerlendirilir.

(2) Doğrulan veriler ÇMVA veri tabanına aktarılır.

(3) ÇMVA verileri, üst yönetime ve talep etmeleri durumunda çiftçilere sunulmak üzere raporlanır.

(4) Çiftçiler için hazırlanan raporlar, il veya ilçe müdürlükleri tarafından kendilerine verilir.

(5) ÇMVA verilerinin malî, ekonomik ve ekonometrik analizleri sorumlu birim tarafından yapılarak Bakanlığın ilgili birimlerine ve bilimsel araştırma çalışmalarında kaynak olarak kullanılmak üzere ilgili mercilere verilir.

Veri gizliliği ve gizli verinin güvenliği

MADDE 12 – (1) 5488 sayılı Tarım Kanununun 20 nci maddesinin (e) bendi uyarınca ÇMVA kayıtlarına ait bilgiler kontrol ve istatistikî amaçlı olarak kullanılabilir, ancak ifşa edilemez. Bu hükme uymayanlar için genel hükümler çerçevesinde cezaî işlem yapılır.

(2) ÇMVA istatistikleri, Resmî İstatistik Programı kapsamında yer aldığından, 20/6/2006 tarihli ve 26204 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Resmî İstatistiklerde Veri Gizliliği ve Gizli Veri Güvenliğine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte belirtilen gizlilik ve güvenlik uygulamalarına tabidir.

(3) Veri gizliliği ve gizli veri güvenliğinin sağlanması için gerekli tedbirler sorumlu birim tarafından alınır.

Sistemin yaygınlaştırılması ve yıllık uygulamalar

MADDE 13 – (1) Sistemin kademeli bir şekilde ¼lke geneline yaygınlaştırılması amacıyla uygulama alanına d¼hil edilecek iller ve yıllık uygulamalara ilişkin detaylar Bakanlıkça belirlenir.

Veri kalite kontrol¼

MADDE 14 – (1) ¼MVA istatistiklerinin ¼retilmesinde Resm¼ İstatistik Programında belirtilen sınıflama ve kalite standartlarına uyulup uyulmadığının kontrol¼, 10/11/2005 tarihli ve 5429 sayılı T¼rkiye İstatistik Kanunu gereğince, T¼rkiye İstatistik Kurumu tarafından yapılır.

DÖRDÜNC¼ BÖL¼M

Çeşitli ve Son H¼k¼mler

Cezaİ h¼k¼mler

MADDE 15 – (1) Katılım desteği, anket formları sorumlu birim tarafından kontrol edilerek doğrulan an işletmelere ¼denir. Katılım desteğinden haksız yere faydalanıldığının tespit edildiği durumlarda 5488 sayılı Tarım Kanununun 23 ¼nc¼ maddesi h¼k¼mleri uygulanır.

Y¼r¼rl¼k

MADDE 16 – (1) Bu Y¼netmelik yayımı tarihinde y¼r¼rl¼đe girer.

Y¼r¼tme

MADDE 17 – (1) Bu Y¼netmelik h¼k¼mlerini Tarım ve K¼yiřleri Bakanı y¼r¼t¼r.